

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (LI): Istoria se scrie pe mesele redacțiilor -
 Tribune des Nations - „Europa națiunilor” împotriva „Europa imperiilor”
 - La Transylvanie, terre roumaine!

1848-1925
Ioan Slavici

**Unirea românilor,
 nu este opera unei persoane,
 a unei provincii
 sau a unei generații ...!**

1880 1967
Ioan Lupaș

2019.EU

**„Despre Ungaria nu se putea scrie decât
 bine, oricât de neagră și de mizeră ar fi fost
 situația minorităților - majoritare”.**

Pentru români, sancțiunea era pușcăria, iar pentru
 ziaristul străin interzicerea slovei sale pe teritoriul
„nobilei națiuni maghiare”. *Milton G. Lehrer*

„istoria se scrie pe mesele redacțiilor”

„Europa națiunilor” împotriva „Europa imperiilor”

Nu există o „Istorie a Ungariei”(?) ...
 - scrisă de istoricii români pentru uzul omului de
 cultură român dornic să ia cunoștință de o istorie
 atât de întrepătrunsă cu a noastră!

Le problème transylvain vu par un américain
La Transylvanie – terre roumaine *Milton G. Lehrer*

sagunism - tribunism - sămănătorism

Tribunistul Ioan Lupaș scria: „Unirea românilor, nu este opera unei persoane, a unei provincii sau a unei generații. Ea este rezultatul luptelor susținute timp de secole de cei mai buni fii ai poporului român”. În „Prefața” lucrării „Ardealul pământesc românesc”, autor Milton G. Lehrer, este citat politologul francez Michel – P. Hamelet: „nu poate exista o Europă liberă fără o Românie independentă”, fiind conturat și procesul unirii: «... construcția statului român unitar între 24 ianuarie 1859 și 1 decembrie 1918 a fost indisolubil legată, și a contribuit în diferite grade, la renașterea tuturor statelor naționale cotropite, timp de secole, de trei anacronice imperii. Ea a făcut parte integrantă din însuși procesul construcției unei Europe mai echitabile cu toți fiii ei, cum părea a fi aceea de la sfârșitul primului război mondial. În această Europă, românii, împlinindu-și idealurile naționale la capătul unei istorii extrem de zbuciumate reușiseră să creeze la acest „carrefour des empires morts” (L. Romier).(…) Un stat care, ieșit din lupta seculară a „Europei națiunilor” împotriva „Europei imperiilor”, își avea garanția de existență tocmai în această Europă. (...) Vocația ei bimilenară – și drama ei, definită cândva de cronicarul Grigore Ureche - fiind tocmai de a sta în calea tuturor poftelor imperiale și imperialiste, de la Darius și pînă în prezent, de a încurca mereu imperiile în planurile lor de a-și aservi Europa, indiferent dinspre ce punct cardinal se pleca și spre ce punct cardinal se tindea, a fost normal ca noua ordine pe care „Cel

de-al treilea Reich” voia să o instituie, și în care scop și-a asociat pe toți cei ce nu erau de acord cu harta Europei postbelice, să vizeze, implicit și explicit, lichidarea acestui stat românesc. Stat devenit *bastionul cel mai puternic al ideii libertății și independenței națiunilor renăscute politic la sfârșitul primului război mondial, sau în jumătatea de secol ce-l precedase.* (...)».

Milton G. Lehrer (n. 1906, în Brooklyn) - părinții fiind evrei români, care au revenit în România - a făcut o parte din studii în țară, titlul de doctor în drept internațional fiind obținut la Paris, unde a devenit și corespondent al săptămânalului „**Tribune des Nations**”; după al doilea război mondial a fost președintele asociației corespondenților de presă străini din România. A fost jurist de formație (nu istoric!), cunoscând istoria Transilvaniei și a românilor, lucrarea sa atent documentată prezentând toate argumentele propagandei revizionismului hortyst, el rămânând în România după „**Diktatul de la Viena**” și luând contact nemijlocit cu realitățile războiului și drama refugiaților veniți din teritoriile cedate Ungariei hortyste. Lucrarea „**Ardealul pământesc românesc**” - apărută în 1944 - în versiunile franceză și română: „**Le problème transylvain vu par un américain. La Transylvanie – terre roumaine**”, este «acea istorie contemporană despre care N. Iorga spunea mereu că deschide istoricului uneori mai multe porți de înțelegere a trecutului decât documentele lăsate de acest trecut». În prefața lucrării, semnată de prof. univ. dr. Ion Pătroiș se scria: «A treia calitate esențială a cărții lui Milton G. Lehrer este fără îndoială cunoașterea problemelor în același timp din perspectivă istorică și politică imediată, autorul nefiind un savant de cabinet ci un om al acestui secol în care în bună parte „**istoria se scrie pe mesele redacțiilor**”». Tocmai fiindcă era un ziarist și un observator politic cu bogată experiență el a știut să lege neconținut planul istoric de prezent și să le facă a se întrepătrunde de o manieră care nu a reușit nimănui în același grad, ceea ce iarăși conferă cărții sale un loc cu totul aparte. (...)

Cartea lui Milton G. Lehrer nu este o carte de istorie, deși istoria este prezentă la fiecare pas și mereu chemată a depune mărturie în instanță, deși nimeni nu a înfățișat un tablou mai complet și mai cutremurător al suferinței românești multisekulare sub nedreptatea legiferată a oligarhiei ungare. Dar în esență cartea ... ridică și discută o chestiune de strictă actualitate și anume tocmai ceea ce N. Iorga a numit „**lupta – adesea nici măcar științifică! – împotriva dreptului românesc**” (...) și dacă există o voluminoasă „**Geschichte der Rumänen**” publicată de doi autori unguri în 1942 la Budapesta, nu există o „**Istorie a Ungariei**” cât de redusă – scrisă de istoricii români pentru uzul omului de cultură român dornic să ia cunoștință de o istorie atât de întrepătrunsă cu a noastră. (...) O asemenea istorie va trebui însă neapărat să fie alcătuită într-o zi (...)

Până atunci, vom încerca să avansăm aici o problemă ce ni se pare esențială pentru înțelegerea întregului proces istoric înfățișat de Milton G. Lehrer. Și vom porni de la o conferință a lui Nicolae Iorga, ținută în ziua de 7 decembrie 1914 la Ateneul Român, sub un titlu desigur pasional, date fiind împrejurările momentului (n.a.: N.Iorga, *Popoare turanice parazitare*, Conferință ținută la Atheneul Român în ziua de 7 decembrie 1914, Vălenii de Munte, 1915), dar în care marele nostru istoric face o paralelă revelatoare între statul creat de unguri și statul otoman, ambele creații ale unor popoare de sorginte turanică, turcică. (...) Înrudirea arborată în timpul războiului al doilea mondial între unguri și popoarele turanice nu era de altfel o premieră absolută: în timpul Primului Război Mondial, la Istanbul, după cum relatează N.Iorga, în conferința citată se

afirma că „dacă alianța cu împăratul Germaniei și al Austriei reprezintă anumite oportunități politice, alianța cu maghiarii înseamnă o **frăție seculară**, care se reînnoiește în timpul de față.(...) Ce este de fapt statul ungar medieval din centrul Europei, simbolizat de vestita „**Coroană a Sfântului Ștefan**”, regele care prin creștinare asigură ungarilor alt viitor decât al hunilor și avarilor?».

În lucrare, cotidianul sibian „**Tribuna**” este citat alături de „**Tribune des Nations**”, fiind prezentate și publicațiile interzise în Ungaria: «Z. Pâclișanu, *Politica minoritară a guvernelor ungurești (1867-1914)* ... se precizează că numai între 1879-1910 s-a interzis introducerea în Ungaria a 67 ziare și reviste din România, precum și operele lui M. Eminescu și A.D. Xenopol. (...) Z. Pâclișanu menționează un număr de 41 ziare germane, 6 franceze și 63 italiene, apărute în intervalul 1876-1913. (...)

În instrucțiunile de serviciu ale căilor ferate maghiare (...) este compusă o lungă listă a imprimatelor prohibite în Ungaria.

Pe lângă ziarele „**Universul**”, „**Adevărul**”, „**Epoca**”, „**Opinia**”, „**Ordinea**” (Buzău), „**Tribuna**” (Craiova), „**Curierul român**” (Botoșani), „**Steaua Olteniei**” (Craiova), etc, găsim și lucrările marilor istorici N. Iorga și A.D. Xenopol.

Era interzis și Eminescu (Scrieri politice, ediția „**Minerva**”, Al. Vlahuță („**Din trecutul nostru, Poezii și Teatru**)).

Până și ziarului „**America**”, care apărea la Cleveland (Ohio – S.U.A.) îi era interzis să pătrundă în Ungaria. (...)

Ori de câte ori un ziarist străin dezvăluia inechitatea regimului minorităților din Ungaria, sancțiunea interzicerii ziarului în Ungaria lovea ziarul în chestiune. „**Despre Ungaria nu se putea scrie decât bine, oricât de neagră și de mizeră ar fi fost situația minorităților – majoritare**”. Pentru români, sancțiunea era pușcăria, iar pentru ziaristul străin interzicerea slovei sale pe teritoriul „**nobilei națiuni maghiare**”».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-li-istoria-se-scrie-pe-mesele-redactiilor-tribune-des-nations-europa-natiunilor-impotriva-europa-imperiilor-la-transylvania-terre-roumaine-149291.html>

În: Tribuna, 22 decembrie 2019